

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Českých Budějovicích

Vysoká škola:
Ústav estetiky

4. 9. 2011

Datum odevzdání posudku:

Jméno: **Martina Vávrová**

Obor: Estetika

Vedoucí * / Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.
bakalářské práce

Recenzent */

Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.

.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

POJETÍ UMĚNÍ A KÝČE V ESTETICE TOMÁŠE KULKY

.....

Martina Vávrová si pro svou absolventskou bakalářskou práci zvolila téma fenoménu kýče - podle některých pesimistických pohledů jediného skutečně univerzálního jednotícího prvku současného globalizovaného světa - a jako konkrétní cíl si stanovila srovnat a kriticky zhodnotit jeho vybrané (definiční) teorie. Diskuse krouží okolo základní otázky, co vytváří - analogicky k letité otázce po podstatě k umění - specifické rysy kýče. Kýč žije v těsné souvislosti s uměním; že je tato souvislost velmi pevná, dokládá i naprostá většina jeho filosofických analýz. Je tomu tak i v případě dvou teorií, které jsou předmětem zmíněné komparace – teorie kýče Tomáše Kulky a Umberta Eca. Oba zvolené autory spojuje přesvědčení, že navzdory značné jevové rozmanitosti spojují oblast vymezenou touto kategorií jisté vlastnosti (objektu i postoje) vyjádřitelné pomocí formulace jeho intence (definice).

První část práce věnuje Martina Vávrová expozicím zvolených teorií, v jejichž rámci se jí bez zkrácení daří vyzdvihnout jejich podstatné myšlenky. U Tomáše Kulky se jedná především o koncepci tzv. „typického kýče“, který hraje roli klasifikačního pojmu vymezeného třemi nutnými a dohromady postačujícími definičními podmínkami. Martina Vávrová dále tematizuje též funkcionální vyústění Kulkovy analýzy pojmu kýč, podložené modelovým testem míry a poměru mezi zastoupením (i vzájemným poměrem) jeho estetické a umělecké hodnoty (Kulkův tzv. „hodnotový dualismus“), která vede k odhalení, že kýč, na rozdíl od umění, plní odlišnou dominantní funkci. Soustředěnou pozornost však Martina Vávrová věnuje i okrajovějším analýzám Kulkovy teorie – především možnostmi tzv. netypického kýče, který sice jeho definice prakticky zakazuje, avšak samotná asociovaná diskuse k vlastní teorii alespoň připouští.

Tímto si Martina Vávrová ostatně připravuje půdu pro komparaci teorie Tomáše Kulky s Ecovou teorií, kterou analogicky k předchozí části představuje v několika strukturovaných kapitolách. Podobně jako Kulkovi sloužil k analýze povahy kýče teoretický aparát vypracovaný primárně s ohledem na uchopení funkce a vlastností uměleckého díla, stejně tak i Eco charakterizuje kýč (mid cult) na pozadí struktury skutečného uměleckého (básnického) poselství. Martina Vávrová zohledňuje pro Ecoův kýč určující postup „ukradeného stylematu“ a jeho (neorganické, nestrukturní) vsazení do nového kontextu, stejně jako i redundanci jeho poselství coby hlavní vlastnosti kýče. Mimo pozornost však nemůže zůstat ani ten rozměr Ecovy analýzy, který zdůrazňuje recipientskou složku fungování mechanismu kýče (proces recipientské banalizace coby chudé konkretizace hodnotné struktury, kdy kýč nevzniká jako produkt intence jeho tvůrce, nýbrž jako intencionální předmět jeho konzumenta), který dodává jeho teorii větší pružnosti.

